

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34953
Nom	Estructura social i sociologia general
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	1	Anual
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	Facultat de Dret	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	1 - Sociologia	Formació Bàsica
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	1 - Assignatures obligatòries de primer curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ESTEBAN APREDA, FERNANDO OSVALDO	330 - Sociologia i Antropologia Social
GOMEZ FERRI, JAVIER	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

Estructura social i Sociologia General és una assignatura obligatòria de caràcter bàsic amb periodicitat anual que se situa en el primer curs del grau. Forma part del bloc de matèries Sociologia i Tècniques d'investigació que pretén abordar la formació en l'anàlisi sociològica, els conceptes que empra, els mètodes i les tècniques d'investigació.

Aquesta assignatura constitueix també una introducció necessària a continguts bàsics d'altres assignatures com ara "Cultura, comportament i actors polítics", "Economia política", "Economia del sector públic", "Estat del benestar", etc.

Oferirà una sòlida formació en sociologia i anàlisi sociològica, combinats amb l'estudi de l'estructura i la dinàmica del canvi social. Els temes que s'abordaran són: la imaginació sociològica, de la tradició a la modernitat, cultura i socialització, elements estructurants, estratificació i classes socials, globalització. En la formació del graduat i la graduada en Ciències polítiques i de l'Administració Pública es tracta d'una assignatura bàsica per a la comprensió de l'entorn social en què ocorren els fets i fenòmens polítics.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública

- Capacitat per a relacionar i estructurar informació provinent de diverses fonts i d'integrar idees i coneixements de rellevància en les ciències polítiques i de l'administració pública.
- Comunicar de forma efectiva, tant per escrit com oralment, coneixements, procediments, resultats i idees a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Posseir coneixement i capacitat de comprensió de fets essencials, conceptes, principis i teories relatives a les ciències polítiques i de l'administració pública, així com l'espectre de les seues disciplines de referència.
- Usar de forma apropiada teories, procediments i eines en el desenvolupament professional de les ciències polítiques i de l'administració pública en un context real (especificació, disseny, implantació, desplegament i avaluació de solucions).
- Posseir les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors o millorar la seua formació amb un cert grau d'autonomia.
- Conèixer i saber analitzar les pautes i tendències del comportament dels actors polítics col·lectius i dels ciutadans, els seus valors democràtics i els drets fonamentals.
- Conèixer i saber utilitzar els mètodes i tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives, així com el mètode comparatiu, produint, recopilant, analitzant i interpretant dades de caràcter qualitatiu i quantitatiu, així com tècniques de gestió organitzativa en l'administració pública i dels ingressos i despeses públiques.
- Conèixer i interpretar els marcs polítics i socials històrics per obtenir una major comprensió de la realitat actual i de la prospecció futura, manejar fonts documentals històriques, i establir anàlisis comparatives de continuïtat i discontinuïtat en situacions de canvi.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1: Conèixer els plantejaments teòrics i metodològics per a l'estudi empíric de les realitats socials
- 2: Conèixer les relacions existents entre les principals dimensions de l'estructura social
- 3: Conèixer les transformacions de la societat a escala global i els principals canvis en les seves diferents dimensions: demogràfica, econòmica, política, cultural, social i ecològica
- 4: Familiaritzar-se amb l'ús dels fonaments de la socioestadística aplicada
- 5: Conèixer els principals mètodes i tècniques d'investigació social i política
- 6: Aprendre a definir objectius de recerca, plantejar hipòtesis i dissenyar estratègies de recerca
- 7: Familiaritzar-se amb les fonts principals de dades primàries i secundàries de naturalesa sociològica i politològica
- 8: Conèixer i saber utilitzar els fonaments de les principals aplicacions d'anàlisi de dades qualitatives i quantitatives mitjançant programes informàtics

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PROGRAMA

- I) LA SOCIOLOGIA COM A DISCIPLINA CIENTÍFICA I LA IMAGINACIÓ SOCIOLÒGICA.
  1. L'enfocament sociològic dels problemes humans
  2. Origen i desenvolupament de la sociologia i de les seves perspectives teòriques
  3. Els mètodes i les tècniques de recerca per a l'anàlisi sociològica
  4. Objectes, elements i orientacions de l'anàlisi sociològica
- II) TIPUS DE SOCIETAT I EVOLUCIÓ: DE LA TRADICIONAL A LA (POS)MODERNA.
  5. Característiques de la societat tradicional
  6. Revolució industrial i revolució política: l'inici d'una nova societat
  7. Desenvolupament conflictiu de la modernitat i la seva crisi. Sociologia i societat postmoderna
  8. Causes, actors i factors del canvi social
- III) CULTURA I SOCIALITZACIÓ.
  9. Natura i cultura
  10. La normativa social
  11. El procés de socialització. La cultura política.
  12. Desviació i delictes
- IV) L'ESTRUCTURA SOCIAL I ELEMENTS ESTRUCTURANTS.
  13. Sistema, estructura, estratificació, desigualtat. Dualitat acció-estructura.
  14. Població, demografia, família
  15. Sistema productiu i estratificació social
  16. Sistema polític
  17. Sistema cultural. Canvi cultural, mitjans de comunicació i societat digital
- V) PRINCIPALS FACTORS DE DESIGUALTAT I ESTRATIFICACIÓ EN LES SOCIETATS ACTUALS.

18. Sistemes d'estratificació. Estratificació i desigualtat de classe. Teories clàssiques.
19. Desigualtat i classes socials en les societats avançades. Teories contemporànies.
20. Estratificació i desigualtat de gènere
21. Estratificació i desigualtat de raça/ètnia (origen)
22. Desigualtats per raó d'edat (generació)
23. Desigualtats per discapacitat i malaltia.
24. Altres desigualtats (corporalitat, salut, discapacitat, residència, territori, educació)
25. Exclusió social, pobresa i vulnerabilitat. Desigualtat i estratificació social global.
- VI) GLOBALITZACIÓ, INDIVIDUALITZACIÓ I NOVA MODERNITAT.
26. Factors determinants de la globalització i la societat digital
27. Canvi social i mediambiental global

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	90,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	25,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

Cada tema del programa es desenvoluparà al llarg de diferents sessions teòriques i pràctiques simultàniament. Aquestes sessions tindran una part centrada en l'explicació dels conceptes, dimensions, interdependències analítiques i dades empíriques clau que les/els estudiants han d'aprendre a manejar. Serà el professor qui es responsabilitza del treball expositiu però buscarà preguntar sobre els conceptes, sobre la comprensió i provocarà la participació dels estudiants en debats espontanis. El complement imprescindible d'esta estratègia didàctica és el propi treball actiu personal que recau en l'estudiantat, tant a nivell individual com grupal.

Les/els estudiants realitzaran un conjunt d'exercicis pràctics i diverses activitats que seran objecte de seguiment per part del professor. En principi, i amb independència de la seua concreció definitiva en funció de les possibilitats reals en el grup, les activitats pràctiques que es proposen són les següents:

a) Lectura de diferents textos i materials per a la seua comprensió i discussió pública. Bàsicament, aquests materials seran de dos tipus:

- textos breus, per a llegir i treballar en classe, que tindran com a finalitat introduir un aspecte polèmic o problemàtic dels temes del programa.

- textos de la bibliografia bàsica o complementària de l'assignatura, que hauran de ser llegits i treballats amb antelació a la realització de determinades sessions en l'aula.

b) Activitats escrites de curta longitud sobre algunes lectures i altres materials (pel·lícules, documentals, conferències, etc.) en les quals es plantejaran diferents exercicis de cerca bibliogràfica, contrast, comparació, anàlisi, síntesi i crítica, que hauran de ser resolts unes vegades de manera individual i altres grupalment.

c) Realització de 2 treballs en grup. Les/els estudiants, distribuïts en grups, elaboraran al llarg de 6-8 setmanes un parell de treballs col·lectius de cerca, anàlisi, síntesi i crítica, vinculats a les temàtiques d'estudi. Aquests treballs serà objecte d'orientació, seguiment i supervisió per part del professorat. Els resultats dels diferents treballs hauran de ser presentats per escrit, exposats públicament a l'aula de manera sintètica, i pujats a l'aula virtual.

d) Com a alternativa a un dels treballs del punt anterior, el professorat podrà plantejar participar en un seminari intern de lectures, realitzades individualment, a partir d'un llistat de llibres. El seminari es desenvoluparà com una sessió oberta d'activitat complementària en l'horari d'activitats formatives complementàries, i/o a classe.

Per a la realització d'estes activitats pràctiques es donaran directrius específiques en classe i, si és necessari, una orientació detallada en tutories. És molt important assenyalar la importància de les tutories com un dels elements centrals d'estes estratègies didàctiques. Al llarg del curs, i en l'horari d'atenció a estudiants, es desenvoluparan seqüencialment sessions de tutories en grup per a fer un seguiment d'algunes activitats o treballar més específicament una determinada qüestió. Pel que fa a les tutories individuals, i donat l'elevat nombre de persones habitualment matriculades és important assenyalar que ací la iniciativa ha de partir de la o l'estudiant.

Finalment, cal assenyalar que en esta assignatura caldrà fer ús de l'Aula Virtual. Es tracta d'una plataforma d'Internet, facilitada per la Universitat de València a tota la comunitat universitària, que permet la gestió documental i la interconnexió entre els professors i els estudiants que comparteixen un mateix grup docent. En eixa plataforma, els estudiants podran trobar materials d'estudi relacionats amb l'assignatura i altres informacions de relleu, així com participar en determinades activitats de debat, dipositar els treballs pràctics realitzats i omplir la seua fitxa d'estudiant. L'accés de les/els estudiants es pot fer a través de <https://correu.uv.es> o de <http://aulavirtual.uv.es>, amb l'usuari de correu i contrasenya que facilita la Universitat de València en el moment de la matrícula.

AVALUACIÓ

La part fonamental de l'avaluació procedirà tant (1) de l'examen o examens, amb un pes entre el 60% i 50% (a determinar pel professorat en les especificacions a la Guia Docent) com (2) dels exercicis i activitats pràctiques que s'haguen presentat al llarg del curs, amb un pes entre el 30% i el 40% (a determinar pel professorat en les especificacions a la Guia Docent). (3) Es valorarà en tercer lloc la participació activa en les activitats transversals, i la participació activa en classe i en la discussió raonada

sobre els continguts del programa al llarg del curs, amb un pes del 10%-20% (a determinar pel professorat en les especificacions a la Guia Docent). Per poder sumar les parts 2 i 3, la nota de la part de l'examen haurà d'estar aprovada (5 sobre 10).

Composició de la nota final:

- (1) Examen final: 60-50 %
- (2) Exercicis i activitats avaluable: 40-30 %
- (3) Participació activa en classe: 10-20%

Total: 100 %

Per determinar la qualificació final del treball de cada estudiant se seguiran els procediments i criteris que es detallen:

a) En termes generals, els criteris per a la correcció dels treballs presentats seran els següents:

- * Treballs i activitats individuals: l'adequada presentació formal; la pertinència dels materials i de les dades utilitzades per a la seva realització; la profunditat analítica; la coherència i capacitat de síntesi en l'exposició dels arguments; les aportacions crítiques i reflexives plantejades.
- * Treballs i activitats grupals: l'aptitud per resoldre de forma cooperativa els reptes al fet que s'ha enfrontat el grup durant la seva realització; la rellevància significativa de les fonts documentals i empíriques emprades per aconseguir els objectius del treball; l'adequada presentació tant en el nivell oral com en l'escrit; la coherència i capacitat de síntesi en l'exposició dels arguments; les aportacions crítiques presentades.
- * Per a les activitats en què es fixe un termini de lliurament, el lliurament en data posterior al termini indicat es podrà penalitzar en la qualificació.
- * Les activitats no recuperables s'especificaran.

b) Amb la realització de l'examen final es busca la sistematització dels coneixements adquirits així com la capacitat d'anàlisi i interpretació de les dades que aporten les diferents dimensions i continguts que tracta l'assignatura. L'examen busca valorar l'elaboració i reflexió personal sobre els temes tractats. Això va més enllà de la repetició dels continguts apresos. Els criteris generals per a la seva correcció seran: apropiada presentació formal; adequació de les respostes a les preguntes plantejades; coherència i claredat en l'exposició, profunditat analítica i originalitat en les reflexions crítiques i personals exposades.

Per poder sumar les diferents parts, la nota de la part de l'examen haurà d'estar aprovada (5 sobre 10).

Les/els estudiants que no obtinguin l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, podran presentar-se a la segona seguint també aquests criteris. Per a la segona convocatòria no farà falta repetir els treballs pràctics ja realitzats al llarg del quadrimestre.

Encara que no és obligatòria, és recomanable l'assistència al treball de classe. Tota l'organització docent està organitzada sobre la base del compromís de treball i assistència continuada a les classes. La no assistència a classe serà penalitzada amb un criteri progressiu:

* A partir de 5 absències: reducció la part de la nota relativa a la participació activa en classe, de manera progressiva.

* A partir de 9 absències: no es valorarà la participació en classe ni en les activitats transversals.

(Només en casos molt justificats es podrà no comptabilitzar l'absència).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AGUILAR, S. (2001). *Ordre i desordre. Manual de estructura i canvi de les societats*. Barcelona: Hacer.
- BRETONES, Mª T. (2001). *Sociedades avanzadas. Manual de estructura social*. Barcelona: Hacer. ((Hi ha versió en castellà, any 2003))
- CARDÚS, S. (coord.) (et al.) (1999). *La mirada del sociòleg*. Barcelona: UOC-Proa ((Hi ha versió en castellà, any 2003))
- CROMPTON, R. (1993). *Clase y estratificación*. Madrid: Tecnos
- GARCÍA FERRANDO, M. (ed.) (2010). *Pensar nuestra sociedad globalizada*. Valencia: Tirant Lo Blanch.
- GIDDENS, A. y SUTTON, P. (2014). *Sociología*. Madrid: Alianza.
- KERBO, H. R. (2004). *Estratificación Social y desigualdad. El conflicto de clase en perspectiva histórica comparada y global*. Madrid: McGraw Hill.
- LUCAS MARÍN, A. (2006). *Estructura social: la realidad de las sociedades avanzadas*, Madrid: Pearson-Prentice Hall.
- MACIONIS, J. J. y PLUMMER, K. (2011). *Sociología*. Madrid: Pearson.
- REQUENA, M, SALAZAR, L. y RADL, M (2013). *Estratificación social*. Madrid: McGraw-Hill.
- SCHAEFER, R. (2012). *Sociología*. México: McGraw Hill.
- STANDING, Guy (2013). *El precariado. Una nueva clase social*. Madrid: Pasado y Presente.

Complementàries

- CARABAÑA, J. y DE FRANCISCO, A. (eds.) (1995). *Teorías contemporáneas de las clases sociales*. Madrid: Pablo Iglesias.
- CASTELLS, M. (1995). *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Madrid: Alianza, 3 vols.
- CASTELLS, M. (2010). *Comunicació i poder*. Barcelona. UOC.
- DÍAZ MARTÍNEZ, C. y DEMA MORENO, S. (2013): *Sociología y género*. Tecnos: Madrid.
- GINER, S. LAMO DE ESPINOSA, I. y TORRES, C.)eds.) (1998). *Diccionario de Sociología*. Madrid: Alianza Editorial.
- GONZÁLEZ, J. J. y REQUENA, M. (2005) *Tres décadas de cambio social en España*. Madrid: Alianza Editorial.
- HELD, D. y MCGREW, A. (2003). *Globalización/Antiglobalización. Sobre la reconstrucción del orden mundial*, Barcelona: Paidós.
- MARTÍN CRIADO, E (1997). *Pensar la Juventud*. Madrid: Istmo.
- MILLS, C. W. (1992). *La imaginació sociològica*. Barcelona: Herder.

- RIBAS, N. (2004). Una invitación a la sociología de las migraciones. Barcelona: Bellaterra.
- SASSEN, S. (2015). Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global. Madrid: Katz Editores.
- SUBIRATS, J. (Director).(2006). Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea. Colección Estudios Sociales nº 16. Fundación La Caixa (Edición electrónica disponible en Internet: www.estudios.lacaixa.es).
- TEZANOS, J. (2005). La sociedad dividida. Estructuras de clase y desigualdades en las sociedades tecnológicas. Madrid: Biblioteca Nueva.
- TILLY, Ch. y WOOD, L. J., (2010). Los movimientos sociales, 1768-2008. Desde sus orígenes a Facebook, Barcelona: Crítica.
- TORRES ALBERO, C. (coord.) (2015). España 2015. Situación social. Madrid: CIS.
- QUIVY, R. y VAN CAMPENHOUT, L. (1992). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder.